

Cyprian: Ros og tak til martyrerne og bekenderne

5 Cyprian (ca. 200 – 258) var kristen forfatter og biskop i den nordafrikanske by Karthago. I slutningen af 249 udstedte kejser Decius et dekret, der krævede, at alle indbyggere i imperiet skulle ofre til de romerske guder. Da de kristne modsatte sig dette, blev mange af dem fængslet og udsat for straffe i form af ejedomsconfiskation, forvisning, tortur og henrettelse. Cyprian valgte at flygte fra Karthago. Fra sit eksil forsøgte han via en omfattende brevkorrespondance dog fortsat at lede sin menighed samt at opmuntre og trøste de forfulgte og fængslede kristne. Cyprian led senere selv martyrdøden under kejser Aurelians kristenforfølgelser i 258. Herunder uddrag af nogle Cyprians breve fra året 250.

[Brev til Moyses og Maximus og andre bekendere, 250:]

15 [...] Lad blot magistraterne, konsulerne eller prokonsulerne gå og bryste sig af insignierne på den værdighed, de bærer i et år, og af deres tolv *fasces*¹! Se, den himmelske [bekender]værdighed, som I bærer i jer, har præget af en sådan etårig hæders herlighed, og nu, da dens sejrige ære varer ved [på grund af de stadige forfølgelser], har den overskredet det atter tilbagevendende år i dets rullende kredsløb. Den opstående sol og den synkende måne kastede lys ud over verden; men for jer var han, som skabte både sol og måne, et endnu større lys i jeres fængsel, og Kristi herlighed, som stråler i jeres hjerter og sind, oplyste med sit evige skin-

20 Gennem de skiftende måneder gik vinteren til ende; men for jer, som sad i fængsel, blev vintertiden til forfølgelsens barske vinter. Så fulgte efter vinteren det milde forår, rigt på roser og bekranset med blomster; men til jer kom der roser og blomster fra Paradisets frydefulde have, og jeres hoved blev smykket med himmelske blomsterkranse. Se, sommeren er rig på frugtbringende høst, og loen er fyldt med korn; men I, som såede [bekendelsens] ære, I høster også ærens frugt, og stående i Herrens lo er I vidne til, at avnerne [de faldne] brændes op af en uudslukkelig ild, mens I selv — som rensede hvedekorn og kostelig sæd, der nu er kendt for god og gemt — betragter jeres fængselsrum som en lade. Ej heller savner I om efteråret åndelig nåde til opfyldelsen af denne årstids opgaver. Vinhøsten bliver perset derude, og druen, som skal fylde bægrene, trædes i persekarrene. Men som svulmende druer fra Herrens vingård og som ranker med fuldmodne frugter trædes I under den verdslige magts undertrykkelse og forfølgelse og får under fængslets kvaler den perse at føle, hvori vi er kastet; i stedet for vin udgyder I jeres blod, og stærke i udholdenhed under lidelsen drikker I villigt martyriets kalk. Således forløber året for dem, der tjener Herren; således fejres årstidernes vekslen med åndelige for-

35 tjenester og himmelske belønninger.
Lyksalige til fulde er de iblandt jer, som ved at vandre i disse ærefulde fodspor allerede er gået bort fra denne verden og efter modets og troens tilbagelagte vej er nået frem til at favne og kysse Herren, til fryd for Herren selv. Og dog er jeres ære ikke mindre. I, som endnu står midt i striden og er opfyldt af ønsket om at efterfølge jeres fællers ærefulde eksempel, fører en lang-

¹ *Fasces* var i Romerriget knipper af tynde stokke, der blev båret foran de højeste myndighedspersoner som symbol på deres autoritet og magtbeføjelser.

varig kamp og er standhaftige i en urokkelig og usvækket Tro daglig og frembyder et skuespil for Gud ved jeres mod. Jo længere jeres kamp varer, des herligere vil jeres krone blive. Kampen er en, men den består af en mangfoldig række af slag. Sulten besejrer I, tørsten foragter I, og fængslets uhygge og det kvalfulde fangenskabs rædsel træder I under fod i jeres stærke livskraft.

5

Pinslerne dér gør ikke indtryk på jer, torturen svinder ind til intet; selv over for døden nærer I ingen frygt, men ønsker den snarere, fordi den overvindes ved udødelighedens belønning, så at den, der har sejret, æres med livets evighed. Hvad må det være for en ånd, I har, og hvilket ophøjet og favnende hjerte, siden det har vilje til noget sådant og noget så stort, og siden det ikke har tanker for andet end Guds bud og Kristi belønninger! Dé rår Guds vilje alene, og skønt I befinder jer i kødet endnu, så hører det liv, I nu lever, ikke den nærværende, men den kommende verden til.

10

15 [Brev til martyrer og kendere, 250:]

Men hvis der for den dag, da I skal ud i kampen, af Herrens barmhjertighed skulle komme en fredens tid, så bevar dog en usvækket vilje og bevidstheden om jeres herlige bestemmelse. Og ingen af jer skal blive bedrøvet, som om han var ringere end de, der holdt ud under mishandlingerne, besejrede verden og trådte den under fod og således nåede hjem til Herren ad den ærefulde vej. Herren ransager hjerter og nyrer; hans blik skuer igennem til den hemmeligste krog og ser det skjulte. For at vinde kronen er hans udsagn alene nok, han som er den, der skal dømme os.

20

Så er da, kæreste brødre, begge dele lige ophøjede og lige ærefulde. Det ene er mere sikkert: at sejre med det samme og komme hurtigt til Herren; det andet er mere frydefuldt: at få sin afsked fra dette liv efter en hæderfuld tjeneste og leve videre i kirkens lovprisninger. O hvor lykkelig er vor kirke, som beskinnes af den ære, Gud skænker af nåde, og som forskønnes af martyrernes ærefulde blod i disse tider! Før var den smykket i hvidt ved brødrenes gode gerninger, nu er den klædt i purpurrødt ved martyrernes blod. I dens blomstersmykke mangler hverken liljer eller roser.

25

30

[Brev til Moyses, Maximus, Nicostratus og andre bekendere, 250:]

[...] Hvilken berømmelse kan være højere eller hvilken lykke større for et menneske end ved Guds hjælp midt iblandt bøddelknægte uforfærdet at bekende vor Herre og Gud, end under de forskellige udsøgte pinsler fra verdens rasende magt, selv med martret, forpint og sønderbrudt legeme og med en hendøende, men dog fri ånd, at bekende Kristus, Guds søn — end at forlade verden og stræbe mod himlen, at adskilles fra menneskene og slutte sig til englene, end efter sønderrivelsen af alle verdslige bånd frit at træde hen for Gud, at opnå himmelriget uden udsættelse? Og når vi ganske vist endnu ikke har udgydt vort blod, men dog er beredt til at udgyde det, så må ingen anse denne udsættelse af martyriet for en mildnelse; thi den skader os, den er en hindring for vor herlighed; den rykker os himlen fjernere, den berøver os den herlige

35

40

betragtning af Gud. Thi i en sådan kamp og i en sådan strid, hvori troen kæmper, består den sande mildhed deri, at martyrerne ikke får længere udsættelse.

- 5 Cyprian *Epistulae* 37, 10, 31 (Oxford-udgaven): Oversættelse H. Larsen: "Kirkeord i martyrtider. Udvalgte stykker af Cyprians breve" i *Kirken: Tidsskrift for kirkelig orientering*, bind 2, Kbh. (1930) s.67-69 samt S. Aa. Bay o.a.: *Den romersk-katolske kirke. Historie og lære*. Kbh (1971) s.98f.